

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.963

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana, petek 24. marca 1944

Preis - Cena L 0'80

Promet s poštnimi paketi

Poštni paketni promet z ostalimi pokrajinami Italije je še vedno ukinjen. Sprejemajo se samo paketi, ki vsebujejo zdravila ali ortopedične predmete in ki jih pošilja proizvajalne tvrdke, lekarne ali pooblaščenice združbe, ter paketi, ki vsebujejo semena. Za pokrajine Lazio, Marche in Abruzzi in pokrajine, ki leže južno od navedenih, se tudi taki paketi ne sprejemajo. Največja teža je dovoljena do 10 kg. Vsakemu paketu je treba priložiti izvozno dovoljenje.

Uveden je zopet promet s poštnimi paketi za Albanijo, Belo Rusijo, Bolgarijo, Češko-Moravsko, Dansko, Estonsko, Finsko, Grško, Hrvaško, Letonsko, Litvo, Luksemburško, Madžarsko, Nemčijo, Nizozemsko, Norveško, Poljsko, Portugalsko, Romunijo, S. Marino, Slovaško, Španijo, Švedsko, Švico, Turčijo in Vatikanom. Paketi so dovoljeni samo do 5 kg teže. Vsakemu paketu je treba priložiti izvozno dovoljenje, ki ga izda pokrajinska uprava. Pristojbenik je na vpogled pri vseh pošlah.

Pokrajinska direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani.

Podporni boni

Socialne pomoči Vrhovnega komisarja (Soziales Hilfswerk des Obersten Kommissars). Trgovci, ki so predložili bone Zdrženju trgovcev, naj takoj dvignejo v pisarni Zdrženja pripadajoče jim zneske.

Hrvatska Državna opskrbna poslovna središnja

Z zakonsko naredbo se je ustanovila v Zagrebu Državna opskrbna poslovna središnja, na kratko DOPOS imenovana. Lastnik nove tvrdke je država. Družba posluje po predpisih trgovinskega zakona. Predpisi državnega računovodstva se nove tvrdke ne tičejo.

Novo podjetje je pomožni izvršni organ za prehranitveno in oskrbovalno delovanje države ter je podrejeno Glavni direkciji za prehrano v kmetijskem in prehranbenem ministru.

DOPOS ima izključno pravico za izvrševanje naslednjih poslov: nakup, prevzem, vskladiščenje, predelovanje in promet s kmetijskimi pridelki, živalskimi proizvodi ter njihovih fabrikatov, če ima država edino pravico, da z njimi razpolaga. Nadalje obračunava DOPOS oz. pobira mlevske pristojbine mlinске proizvodnje, suši koruzo in druge pridelke, obračunava skupne tovarne in podobno ter uvaža in izvaža vse predmete, ki so pod monopolsko upravo države.

DOPOS se sme nadalje baviti z nakupom, prevzemom, vskladiščenjem, predelavo in prometom z mlekom in mlečnimi izdelki, z oljnatimi rastlinami in njih proizvodi, z divjačino, perutnino in jajci, a tudi z uvozom in izvozom živil, ki niso pod monopolsko upravo države. DOPOS more nadalje zidati silose, sušilnice ter konservirati in predelovati živila, ki niso pod državno monopolsko upravo. Končno more opravljati DOPOS vse one posle in naloge, katere ji odkaže glavna direkcija za prehrano.

Istočasno so se razpustile naslednje ustanove: Stokovna zveza za promet z živino in živalskimi proizvodi, za sadje in sadne pro-

Vprašanje maščob za prehrano v Jadranskem Primorju

O tem vprašanju razpravlja s posebnim ozirom na prehrano v Jadranskem Primorju v »Deutsche Adria-Zeitung« deželni vodja kmetovalcev Reinhold Huber.

V svojem članku naglašja, da je vprašanje maščob za prehrano prebivalstva Jadranskega Primorja najbolj težavno. Da se to vprašanje ugodno reši, je treba začeti z zvišanjem proizvodnje mleka, oljnatih rastlin in živalskih maščob.

Na prvem mestu imenuje mleko, ker daje to največ maščob, kakor se je to že izkazalo v Nemčiji. Star pregovor pravi, da se krava molze pri gobcu, to se pravi, da se samo z zadostno hrano doseže tudi zadovoljiv uspeh. V vsakem gospodarstvu mora vladati načelo, da dobe najboljšo krmo krave, zlasti mlekariice. Nadalje je treba gledati na to, da se najboljše krave, kadar imajo mleko, čim manj porabljajo za delo. Ni treba, da se za en plug vprežejo kar po trije pari vprežne živine, tudi z manjšim številom bi se dosegel isti uspeh. Ni mogoče zahtevati, da bi krava, ki daje mnogo mleka, tudi veliko delala. Pri reji živine se mora tudi bolj gledati na to, da se rede predvsem krave, ki so dobre mlekariice. Kravam, ki imajo podedovano lastnost dobrih mlekariic, treba dati prednost.

Mleko se mora porabljati varčno, in sicer tako pri človeški prehrani ko pri izreji telet. Naravnost zapravljivost je, če se krmi do 100 kg težka teleta še z mlekom. Kakor v Nemčiji mora tudi tu veljati pravilo, da se teleta, če so določena za klanje, oddajo največ 3—4 tedne stara mesarju. Napačno je naziranje, da se morajo teleta hraniti le z neposnetim mlekom. V Nemčiji dobe teleta že po primeroma kratkem času posneto mleko. Če bi se vse to upoštevalo, bi se moglo prihraniti zelo mnogo mleka.

Tretja nužnost pa je, da se vse preostalo mleko tudi v resnici odda. Čisto gospodarski ozirom tu ne smejo odločati, ker v vojni niso ti na prvem mestu. S čisto gospodarskega stališča se n. pr. ne izplača majhne količine mleka dovažati v precej oddaljeno zbirališče. S stališča vojne prehrane pa je treba zgrabiti tudi najmanjšo količino mleka. Geslo mora zato biti: tudi zadnji liter mleka v zbirališče.

Možnost za večjo proizvodnjo mlečne maščobe je tudi v posnetanju mleka. Kakor v Nemčiji bi smeli dobiti samo otroci in bolniki do 2% posneto mleko, vsi drugi pa le popolnoma posneto mleko. Razumljivo je, če se prebivalstvo v začetku temu upira, toda danes so vsi Nemci hvaležni, da se je tako postopalo, ker samo na ta način je mogla Nemčija ohraniti

izvode, za perutnino in divjačino ter zveza za oljnatе rastline, nadalje državna centrala za deželne pridelke CEMPRO in stokovna zveza za mlekarnstvo. Vse aktivno in pasivno premoženje razpuščenih zavodov oz. zvez ter vse njih pravice in dolžnosti preidejo na DOPOS. Za poslovanje nove ustanove DOPOS potrebna denarna sredstva bo dalo hrvaško finančno ministru.

svoje obroke maščob. Tudi v Jadranskem Primorju bi se moralo vse to izvesti z vso doslednostjo.

Itanija je bila z oljem precej obrobno zaračunana. Ker pa so največji oljni nasadi v južni Italiji, je postala sedaj oskrba z oljem zelo težavna. Treba zato povečati oljne nasade in bolj gojiti oljnatе rastline. To bi se sicer moralo zgoditi že pri zimski setvi, kar se je žal zamudilo. Od poletnih oljnatih rastlin je posebno priporočljiva sončnica. Dal sem zato tudi vsakemu gospodarstvu določeno količino semen, a bom tudi strogo gledal na to, da se poseje toliko, kolikor je bilo določeno. A gledati je treba tudi na to, da se ves pridelek sončnic odda. Proizvajalcem sem zato dovolil zadostne premije, da za oddane sončnice dobe olje. Govorilo se mi je, da ljudje nimajo dosti zaupanja, da bodo te premije tudi v resnici dobili. Moram odločno poudariti, da se bo vsaka obljuba tudi do pičice izpolnila in v vsakem oziru. Če se bo 100 odstotno izvedel od mene določeni načrt gojitve sončnic, bo bistveno zboljšana oskrba Jadranskega Primorja z oljem.

Svinjereja se mora postaviti na mnogo širšo podlago, ker so dani pogoji za večjo svinjerejo. Ze pri

spomladanski setvi je treba gledati na to, da se dobi dovolj zelene krme za svinje. Pripomnilo je treba, da so v Nemčiji z velikim uspehom uporabljali namesto krompirja sladkorno peso za rejo svinj, ker daje sladkorna pesa mnogo večji hektarski donos. V sporazumu med posestniki in zakupniki se mora doseči večja reja svinj. S tem se ne pridobi le več maščob, temveč se razbremenijo tudi goveji sektor v oskrbi z mesom. S tem pa se je neposredno tudi omogočila večja proizvodnja mleka, ker ni treba zaradi večje porabe svinjskega mesa toliko klati goveje živine.

Vodja Huber zaključuje svoj članek z opombo, da je skušal le v širokem obrisu navesti glavne točke za zboljšanje oskrbe z maščobami. Prvi pogoj za doseg tega načrta pa je, da so ljudje res pripravljeni ta načrt izvesti. Vse zavisi od tega, da imajo ljudje razumevanje za načrt in pa tudi čut odgovornosti, da morajo načrt izvesti. Občutek pa ima, da se je podeželsko ljudstvo mnogo premalo poučilo o smislu in namenu sedanjega boja. Šele kadar bo vsak kmetovalec vedel, za kaj gre, bo imel tudi silo, da doseže tudi najvišjo storitev.

Uspehi in načrti pridelovanja bombaža v Evropi

V petem letu vojne je Evropa popolnoma navezana na svoje izvore surovin, ki so bili prej premalo upoštevani pri izobilju uvoza iz čezmorskih dežel. Ovire in zapora uvoza so povzročile temeljite spremembe v evropskem gospodarskem življenju. Prej zanemarni izvori surovin se vneto izkoriščajo, novi se odkrivajo, uveljavljajo pa se tudi nadomestki raznih surovin. Tako imamo nove kavčukove rastline in umetna tekstilna vlakna, poleg gojitve oljnatih rastlin pa je najvažnejše pridelovanje bombaža, za katero so v nekaterih evropskih deželah ugodni pogoji, ki prej, ko ni bilo potrebe in sile, niso bili izkoriščeni. Najnovejše načrte in uspehe pridelovanja bombaža v Evropi opisuje »Südost-Echo« takole:

Bolgarija ima že stare kulture bombaža, površina teh nasadov pa je tudi v zadnjih letih različna. Lani so n. pr. bombažni nasadi obsegali 62.000 ha, prejšnje leto 76.500 ha, l. 1941. pa okrog 70.000 hektarov. Od tega pride na nove pokrajine, kjer je pridelek boljši in obilnejši, okrog 20.000 ha. Z bombažnim pridelkom razpolaga Zitna direkcija kot državna ustanova, ki pa pri svojih ukrepih nima zaželenega uspeha. Tako je l. 1942. namesto predpisanih treh četrtin prevzela samo eno petino pridelka, od lanskega pridelka, ki je bil ves zasežen, pa kakih 17.000 metrskih stotov, dočim potrebuje Bolgarija po strokovnjaški cenitvi okrog 260.000 metrskih stotov. Ko je lani izšla naredba o zasegi vsega bombažnega pridelka, so bile določene nove odkupne cene, poleg tega pa tudi premije v blagu. Pridelovalci so dobivali za vsakih 100 kg bombaža tudi nekaj preje in tkanin. Najnižja taka premija je 30 gramov preje ali 20 cm hla-

ga za srajce, najvišja pa 90 gramov preje ali 60 cm tkanine. Pridelovalci s cenami in premijami niso bili zadovoljni ter so pridržali velike količine pridelka.

V Romuniji se pridelovanje bombaža pospešuje od l. 1938. Takrat so nasadi obsegali 5000 ha, naslednje leto kakih 7000 ha, l. 1941. že 15.000 ha, potem 20.000 ha, lani, ko so imeli v načrtu že 100.000 ha, pa so razširili bombažne nasade na 27.500 ha. Za obvezno oddajo so določeni deleži hektarskega pridelka, gospodarstvo z bombažem pa vodi od države pooblaščen družba za bombaž, konopljo in lan, ki je bila lani ustanovljena s kapitalom 20 milijonov lejev in ki ima v svojem vodstvu tudi zastopnike pridelovalcev, tekstilne industrije in ministru za kmetijstvo.

V Grčiji pridelujejo bombaž že skoraj 100 let. L. 1914./15. so obsegali bombažni nasadi 12.000 ha, v povprečju let 1937.—1940. pa 74.000 ha s povprečnim letnim pridelkom 150.000 metrskih stotov vlaken. Pred sedanjo vojno je imela Grčija v nekaterih letih precej bombažnega pridelka, uvažala pa je največ 10% od svoje potrošnje. Med vojno so se bombažne kulture močno skrčile. Leta 1942. so obsegale samo še 9000 ha, potem pa so jih hoteli razširiti na 40.000 ha, kar pa se še ni posrečilo. Gospodarstvo z bombažem je pod strokovnim vodstvom instituta za bombaž, ki deluje že od leta 1931.

Turčija ni samo pridelovalec, temveč tudi izvoznik bombaža. Lani se pridelek ni povečal in je morda celo pod povprečjem zadnjih let. Iz vse dežele še niso zbrani podatki, v Južni Anatoliji, kjer obsegajo nasadi bombaža 211 tisoč hektarov, pa so pridelali

209.000 bal, dočim je bil pridelek prejšnjega leta 233.300 bal.

V Španiji pridelajo v zadnji dobi vsako leto več bombaža, Leta 1941. so ga pridelali 5000 ton, naslednje leto že 13.200 ton, lani pa okrog 16.000 ton. Bombaž bodo pridelovali tudi v nekaterih pokrajinah, kjer doslej še ni bilo bombažnih kultur. Poskusi, ki so jih strokovnjaki lani izvedli, so se vsi dobro obnesli in tako se lahko računa, da se bo pridelek v nekaj letih podvojil. Tudi v Španiji ima koncesijo za nakup in prodajo bombaža neka od vlade pooblaščen delniška družba.

Solastništvo na poslopih v Srbiji

Z naredbo srbske vlade se je na novo uredilo vprašanje solastništva na stanovanjskih hišah in drugih poslopih. Po novi uredbi se more pridobiti solastništvo tudi na fizičnih delih kake nepremičnine, n. pr. na posameznih stanovanjih. Z novo uredbo se je ustrezno vedno glasnejši zahtevi prebivalstva, da se olajša sezidava novih stanovanjskih hiš na podlagi združitve več strank, ki iščejo nova stanovanja. Brez dvoma se bo sedaj stavbena delavnost močno dvignila.

Pridelovanje riža v Romuniji

Strokovnjaki sodijo, da krije sedanji romunski pridelek riža približno 30% domače potrošnje in da bi morale kulture riža obsegati okrog 8000 ha za kritje vse potrošnje. Največ riža se pridelava na zemljiščih ob pritokih Donave, ki zaradi čestih poplav za druge kulture niso primerna. Za riževe kulture bodo porabili še druga obvodna zemljišča in tako utegne postati Romunija še izvoznik riža.

Badoglio razprodaja Italijo

Pod tem naslovom poroča »Deutsche Adria-Zeitung«. Italijanski tisk poroča, da Badoglio javno razprodaja Italijo. Nedavno je vlada prodala večje število edinstvenih umetnin iz stilskih galerij skupini kapitalističnih trgovcev z umetninami. Sedaj je Badoglio po angleških vesteh odstopil razne rudnike in premoženjke v Sardiniji ameriškim industrijskim koncernom. V Alžir je že prišla ameriška komisija strokovnjakov, ki bo prevzela vodstvo nad obratovanjem teh rudnikov.

Velesejem v Barceloni

Predsednik velesejemske uprave v Barceloni je podal španskim listom izjavo o mednarodnem vzorčnem velesejmu, ki bo od 10. do 30. junija v Barceloni. Na velesejmu bodo razstavile tudi inozemske tvrdke, glavna pozornost pa se bo posvetila vsem španskim industrijskim panogam. Na velesejmu bo zastopano tudi špansko ladjedelstvo z najnovejšimi tehničnimi pridobitvami. Visoki komisar španskega Maroka je obljubil, da pošlje na velesejem vse tipične proizvode iz te kolonije. Za časa velesejma bo tudi prvi kongres španske metalurške industrije.

Reprivatizacija lesne industrije na zasedenem vzhodu

V zasedenem vzhodnem ozemlju vlada tendenca, da se vrnejo industrijska podjetja, za katere je zagotovljeno, da bodo pri zasebni upravi ustrezala vsem zahtevam vojne, da se vrnejo njih zasebnim lastnikom. Pred kratkim se je tako vrnilo eno najpomembnejših lesnih podjetij tvrdki P. Lukstinsch.

Gostilničarški vestnik**Sladkor**

Gostilničarska nabavljalna za druga razdeljuje sladkor za mesec marec. Gostinske podjetnike opozarjamo, da dvignejo sladkor najkasneje do 30. t. m. Kdor do tega roka sladkorja ne bo dvignil, mu zapade. Sladkor razdeljuje druga brez običajnega abecednega reda.

Sindikati gostinskih podjetnikov.

Pivo

Pivovarna »Union« sporoča: Radi vedno večjega pomanjkanja materiala je pivovarna »Union« primorana še bolj racionirati odjem piva. Z mesecem aprilom bo pivovarna za vse gostinske obrate v Ljubljani zopet določila določeno količino piva, ki se pod nobenim pogojem ne bo prekoračila. Prav tako tudi ne bo zaradi pomanjkanja zabojev in steklenic dovoljeno nobenemu gostinskemu obratu zadrževanje zabojev in steklenic doma čez potrebno število. Zato zaboje in steklenice v redu sproti vračajte, ako hočete biti redno postreženi. Isto velja glede sodov.

Opozorilo Prehranjevalnega zavoda v Ljubljani

Spominjamo vas na sledeče:

1. Goveje in telečje meso spada med racionirana živila, zato se sme prodajati v gostinskih obratih le proti odrezkom živilskih nakaznic, in sicer samo ob sobotah in nedeljah.

2. Pokrajinski prehranjevalni zavod bo vsak teden sproti objavil količino posamezni osebi pripadajočega mesa ob navedbi odrezkov živilskih nakaznic, proti katerim se oddaja meso v doličenem tednu.

3. V doličenem tednu neizrabljeni odrezki zapadejo in se v naslednjih tednih ne smejo izkoristiti.

4. Druge vrste mesa se smejo prodajati samo ob dneh, ki jih določa naredba o uvedbi enotnega obeda v gostinskih obratih in ureditvi prodaje in potrošnje mesa z dne 5. marca 1942, Sl. l. št. 79-19.

5. Pokrajinski prehranjevalni zavod bo strogo nadziral gostinske obrate, če izvajajo te predpise ter bodo kršilci najstrože kaznovani.

Ljubljana, 21. marca 1944.

Iz proračuna švicarskih zveznih železnic

Gmotno stanje švicarskih zveznih železnic se je nepričakovano precej zboljšalo. Proračun za lansko leto je predvideval presežek izdatkov za 53,5 milijona švicarskih frankov, ob koncu leta pa je znašal samo 2,2 milijona. Dohodkov je bilo 188,9, izdatkov pa 191,1 milijona švicarskih frankov. Dohodki so se zvišali predvsem zaradi živahnega blagovnega prometa.

Inserat tvrdke Schneider & Verovšek, objavljen v zadnji številki, ne velja, ker je imel po pomoti zastarelo besedilo.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova 3
Telefon št. 22-72.

Iz italijanskega lesnega gospodarstva

»Internationaler Holzmarkt« je objavil naslednji dopis svojega rimskega dopisnika o italijanskem lesnem gospodarstvu:

Ker italijanska zunanja trgovina skoraj popolnoma počiva, dežela pa je navezana na uvoz inozemskega lesa za razne uporabne namene, je nastalo močno pomanjkanje industrijskega lesa, ki se zlasti občuti pri tovarnah za vezani les, pri tovarnah za vžgalice, pri papirnicah itd. Zaradi te pomanjkanja lesa so izdali nekateri prefekti za svoje območje posebne predpise glede sečnje, ki bi mogli domačo proizvodnjo povečati in s tem izravnati izpadek uvoza.

Tako je prefekt v provinci VerCELLI odredil, da se morajo vsi gozdovi, ki so last javne roke, ter vsi topoli in drugi visokorasli listovci posekati, kakor hitro dosežejo določeno višino. Kot godna za sečnjo se smatrajo drevesa, ki so dosegla pri poldrugem metru višine od tal naslednji diameter: bresti in lipe 25 cm, topoli, bukve in platane 30 cm in akacije 20 cm. Čet zrelji za sečnjo veljajo celi gozdovi, če je 70 odstotkov dreves loseglo predpisani diameter. Od costanjev veljajo vsa drevesa zrela za sečnjo, če jih je napadla tako imenovana »tintna« bolezen. Ta bolezen se je med vojno zaradi

nezadostne nege zelo razširila, a je že prej bila močno razširjena.

V provinci BRESCIA je pristojno »Ufficio Legnami« začelo izdelovati nov seznam tvrdk, ki so pripravljene izvesti sečnjo zaradi proizvodnje industrijskega lesa in ki so tudi sposobne za prevzem teh sečenj.

Ministrstvu za korporativno gospodarstvo (prej korporativnemu ministrstvu) priključeno »Ufficio Legnami« je v zvezi s preložitvijo osrednje vlade v Gornjo Italijo preložilo svoj sedež v Paduo. Oficialno se sedaj ta urad imenuje: »Ministero dell'Economia Corporativa, Servizio dell'Industria, Ufficio Legnami«, Padua.

Družba Società Agricola Industriale per la produzione italiana di Cellulosa v Milanu, ki pripada koncernu Sniia Viscosa, je zaključila poslovno leto 1942./43. z izgubo v višini 4,821.805 lir proti 716.269 lir čistega dobička v prejšnjem poslovnem letu. Kosmati dobiček je znašal 9,673.583 lir, vsi izdatki pa 14,495.388 lir, a je tu vstetih tudi 10 milijonov lir za amortizacijo in 1,007.492 lir za socialne namene. Družba dela z delniško glavnico 200 milijonov lir ter se je — kot znano — specializirala na proizvajanje plemenite staničnine iz lastnih kultur plemenitega trsa (arundo donax).

Proizvodnja živega srebra

Rdečo živosrebrno rudo cinober so Rimljani kopali na Iberskem polotoku v rudnikih Sisapo in jo vozili v Italijo. Pozneje so s kopanjem nadajevali Mavri, ki so ime Sisapo spremenili v Almaden, kakor se kraj še danes imenuje. Almadenski rudnik v Španiji je prvi na svetu, za njim pa pride idrijski z letno produkcijo 500 do 600 ton. Španski in italijanski rudniki živega srebra so se združili v kartel »Mercurio Europeo«, ki je kontroliral 88% svetovne proizvodnje živega srebra. Ko so začeli v Severni Ameriki in Mehiki spet izkoriščati opuščene rudnike, je do l. 1931. padel njegov delež pri svetovni proizvodnji na 58%, pozneje pa se je spet dvignil na 63%.

Med državljansko vojno v Španiji, so zavzeli prvo mesto italijanski rudniki živega srebra. Nemčija je začela živo srebro uvažati iz Italije, odkoder je n. pr. l. 1938. dobila 99% potrebnega živega srebra. Ko je bilo državljanske vojne konec, so bili spet španski rudniki na prvem mestu, pri izvozu živega srebra iz Španije pa so nastale velike spremembe. »Das Reich« navaja naslednje podatke:

Almadenski rudnik je l. 1935. izvozil 2289 ton, l. 1940. okrog 1850 ton, v prvi polovici l. 1942. pa samo še 49 ton, ker ni bilo več naročil iz Amerike in Anglije. Združene države so l. 1933 prevzele 68% španske proizvodnje živega srebra, l. 1939. pa samo še 18%. Od l. 1932. do 1940. pa se je takole povečal izvoz španskega živega srebra v druge države: od 99 na 345 ton v Nemčijo, od 19 na 603 tone na Japonsko ter od 12 na 673 ton v Francijo. Španska proizvodnja živega srebra je bila v mirni dobi največja l. 1927., leta 1941., ko je dosegla 2950 ton, pa je svoj rekord v predvojni dobi presegla za 20%.

Svetovna proizvodnja živega srebra je l. 1938. dosegla 5200 ton in je prišlo od tega 44% na Italijo, 28% na Španijo, 12% na

USA, 5,5% na Mehiko, 10,5% pa na Afriko in Azijo. Po statistiki iz l. 1932. so porabili 32% svetovne proizvodnje živega srebra v kemiji in medicini, 18% za eksplozive, 12% za barve, 10% za električne aparate, 7% za filtriranje, 3% pri pridobivanju zlata in 3% za toplopreme, tlakomere in druge instrumente.

Romunska rečna plovba

Romunska državna družba za rečno plovbo je dobila 1750 milijonov lejev kredita za izvedbo svojega načrta o povečanju rečne brodogoja. Dva tovarna parnika po 500 ton sta naročena v Nemčiji, manjše ladje in vlačilce pa bodo izdelali doma v ladjedelnicah družbe »Dinamica«, ki je bila ustanovljena s kapitalom 300 milijonov lejev. V prvi polovici lanskega leta je imelo romunsko rečno brodogoja 14,7 milijona ton blagovnega prometa, v isti dobi leta 1942. pa samo 9,5 milijona ton.

Večji vinski pridelek v Romuniji

Romunska trgateg v l. 1943. je dala 4,6 do 4,8 milijona hl vina in je dala za 1 milijon hl več ko prejšnja leta. Po kakovosti pa se vino ni nič zboljšalo. Sodijo, da bo prodaja tega vina težavna, ker so ostale še iz l. 1942. velike zaloge. Da bi se odjem vina olajšal, je vlada odredila, da se določene količine slabšega vina porabijo za tehnične namene.

Denarništvo in zavarovalstvo**Denarni zavodi**

na praznik v soboto 25. t. m. ne poslujejo.

Zavarovalstvo v Nemčiji

Vse panoge zavarovalstva v Nemčiji kažejo v zadnjih letih ogromne napredke. Od 20 do 22 milijonov gospodinjstev v Nemčiji ima vsako najmanj eno zavarovalno polico. Vrednost zavarovanih nemških strojev je dosegla že 2,5 milijarde mark, zavarovanih je okrog 16 milijonov živali ter 60% vseh rastlinskih pridelkov in proizvodov. Pred prvo svetovno vojno so znašale življenjske zavarovalnine okrog 16, zdaj pa znašajo že 48 milijard mark z letnim premijskim dohodkom od 2 milijard mark. V življenjski panogi je zdaj v Nemčiji okrog 45 milijonov zavarovanih.

Beograjska trgovačka banka bo zvišala svojo delniško glavnico za 10 milijonov din in bo v ta namen izdala 50.000 delnic po 200 din. Podpisovanje novih delnic se začne 1. aprila.

Obrtna banka v Beogradu je izdala nove delnice v skupni višini 10 milijonov din. Delnice se glase na donosila. Pri podpisovanju novih delnic imajo prednost stari delničarji, ki dobe na tri stare delnice eno novo.

Vojni izdatki USA so znašali v februarju po angleških podatkih 7,8 milijarde dolarjev.

Zbiranje zdravilnih rastlin v Srbiji

Zbiranje zdravilnih rastlin je bilo v Srbiji na novo urejeno. Nacionalni obnovitveni urad je uvedel sistematično organizacijo zbiranja zdravilnih rastlin. Istočasno se je ukrenilo vse potrebno, da bodo zdravilne rastline zbirali ne samo šolarji, temveč tudi dijaki, ki študirajo botaniko in farmaceutiko.

Gospodarske vesti

Odkupne cene za kokone so letos pristojna oblastva v Trstu znatno zvišala, da se pospeši svilogojstvo v Jadranskem Primorju. Cena se je zvišala od 25 na 45-50 lir, vsak gojitelj sviloprejk pa dobi za vsakih 15 kg svežih kokonov še 1 m platna in 15 g sukanca brez točk.

Kmetovalci na Hrvaškem bodo v bodoče za 100 kg oddane cikorie prejeli po 2,6 kg sladkorja in 10 kg kavnih nadomestkov, za 100 kg sladkorne pese, pa po 1,5 kg sladkorja, 40 kg svežih in 2 kg posušenih rezancev sladkorne pese, za 100 kg semena sončnice pa 5 kg jedilnega olja, 15 kg oljnatih pogač in 8 kg sladkorja. Srbija je proizvela v l. 1941/42. 29.332 ton sladkorja, Hrvatska 19.000

ton, naslednje leto pa je padla proizvodnja sladkorja v Srbiji na 14.000 v Hrvatski pa na 9000 ton.

Ker je postala na Madžarskem nabava šivalnih in pisalnih strojev težavna, se je te dni ustanovila na Madžarskem delniška družba, ki bo izdelovala te stroje. Delniška glavnica družbe znaša 150.000 pengov. Dosedaj ni bilo na Madžarskem nobene tovarne za pisalne stroje.

Bolgarsko kmetijsko ministrstvo sporoča, da se je razdelilo v preteklem letu 24.000 malim kmetovalcem 320 tisoč dekarjev zemlje, ki je bila državna last. Iz zakupnine za oddano zemljo je imel fiskus znatne dohodke.

Na podlagi nemško-romunskega dogovora bo Nemčija tudi letos dobavila romunskemu kmetijstvu znatne količine semen, zlasti za ozimno rž, poletni ječmen, sladkorno peso, oljnatih rastlin in tkaninske rastline.

Za vzdrževanje nemotenega prometa skozi Sulinu prekop bo letos izdala romunska vlada 270 milijonov lejev.

V Romuniji bo letos obdelano 1009 ha s kavčukasto rastlino kok-sagys. V ta namen je na razpolago sklad v višini 144 milijonov lejev. Kmetovalci, ki bodo gojili to rastlino, se oproste vojaške službe.

Romunski uradni list je objavil seznam onih tvrdk, ki smejo v l. 1944. uvažati. Med temi tvrdkami je 2052 trgovinskih in 1185 industrijskih podjetij. Med trgovinskimi tvrdkami so na prvem mestu tvrdke, ki uvažajo tehnične in elektrotehnične predmete na drugem mestu pa so tekstilna podjetja. Prvih je 597, drugih pa 467.

Romunski alkoholni monopol je prodal v l. 1943. 1606 vagonov alkohola proti 1502 vagonom v prejšnjem letu. Potrošnja se je torej povečala za 7,8 odstotka. Najbolj se je povečala potrošnja monopolskega žganja, ki se ga je potrošilo za več ko 60 odstotkov vse alkoholne potrošnje. Dohodki monopolske uprave so se povečali od 8,83 na 10,05 milijarde lejev.

Po poročilu turških listov je neka inozemska tvrdka ponudila turški vladi, da postavi v Turčiji tovarno za žarnice. Ponudbo tuje firme sedaj proučuje turška vlada.

»Donauzeitung« poroča, da je zaradi zmanjšane kupne moči vrške drahme zvišala ceno svoje številke na 2000 drahem, mesečna naročnina na list pa velja 35.000 drahem.

Število brezposelnih se je v Švici zvišalo v februarju od 13.200 na 17.000.

Veliko tovarno za celulozo namerava postaviti na Portugalskem. Družba, ki bo ustanovila tovarno, bo pridobivala celulozo iz portugalskih gljavcev. Začetni kapital nove družbe je že določen na 166 milijonov eskudov. Avtarkijska stremjenja so se sedaj na Španskem razširila tudi na tekoča goriva. Vlada je zato odredila oddajo vseh zalog alkohola in bencina. Tovarne alkohola smejo v bodoče zadržati samo še 8 odstotkov svoje proizvodnje in samo to količino smejo ponuditi na prosti trg.

Elektro - podjetje**„BOKO“**

Ljubljana - Bleiweisova št. 18

Palača Kmetске posojilnice

Priporoča se

Domača lanena industrija „PLATNO“ d. z. o. z.

prej Siegel & drug

Ljubljana

OKVIRJE izdeluje specialist **KLEIN**
Wolfova 4**Franc Ksav. Souvan**
Ljubljana — Mestni trg**FELIX URBANC • MARIJIN TRG**